

بنام خدا

سخن عشق

دیوان اشعار

نصراله ارشد نطنزی

دفتر دوم

به انتخاب، تصحیح و ویرایش

عباس دهقانیان

سرشناسه : ارشد نظنزی، نصراله ۱۳۰۵
 عنوان و نام پدید آور : سخن عشق / دیوان اشعار ارشد نظنزی
 اثر نصراله ارشد نظنزی؛ بکوشش عباس دهقانیان
 مشخصات نشر: تهران : پَرشکوه، ۱۳۸۵ - ۱۳۸۷
 مشخصات ظاهری : ۲ ج
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۵۹-۰۱-۱
 یادداشت : فیپا
 موضوع : شعر فارسی -- قرن ۱۴
 شناسه افزوده : دهقانیان، عباس، گردآورنده
 رده بندی کنگره : PIR ۷۹۵۳/۶۸۷/د۹ ۱۳۸۷
 رده بندی دیویی : ۸۵۱/۶۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۰۹۲۳ - ۸۵ م

شناسنامه کتاب

نام کتاب	:	سخن عشق / دیوان ارشد نظنزی (جلد دوم)
شاعر	:	نصراله ارشد نظنزی
تصحیح و ویرایش	:	عباس دهقانیان
طرح جلد و خوشنویسی	:	عباس دهقانیان
چاپ	:	خورشید
صحافی	:	شکیب
قطع	:	وزیری
چاپ اول	:	۱۳۸۸
تیراژ	:	۱۵۰۰ جلد
قیمت	:	۳۵۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۵۱۵۹-۰۱-۱

ناشر : انتشارات پَرشکوه - تهران - خیابان شریعتی - بالاتر از پل سید خندان کوچه
 کریمی یارندی بن بست پاکیزه پلاک ۸/۲
 تلفن فاکس: ۲۲۸۶۸۵۶۳

آشنایی با شاعر

نصراله ارشد در سال ۱۳۰۹ در محله و شوشاد نطنز چشم به این جهان گشود و بر عرصه خاکی زمین قدم نهاد. تحصیلات خود را در همین شهر به پایان رساند و پس از تمام خدمت سربازی به استخدام وزارت آموزش و پرورش درآمد و تا زمان بازنشستگی در همین شغل، مشغول فعالیت بود.

در سال ۱۳۶۰ برادرش «غضنفر ارشد» در جریان جنگ تحمیلی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به درجه رفیع شهادت نائل آمد و همین امر موجب دگرگونی باور نکردنی در روح و ضمیر وی گشت که منجر به ظهور ذوق و قریحه ادبی و شاعری در ایشان شد.

اولین شعر خود را در رثای برادر شهیدش سرود و به برکت همین سروده انگیزه‌های شعری و استعدادهای شاعری در وی شکوفا گشت.

شهر سبز و خرم و باستانی نطنز با طبیعت دل انگیزش و کوچه باغهای خاطره انگیزش و شبهای رویایی و خیال انگیزش با نسیم معطر گلها و گیاهان بهشتی‌اش همواره عاملی بوده است برای تحریک احساسات انسانی که طالب کمال و درک عشق و عرفان و معرفت الهی هستند. این شاعر گرانبه نیز در فضایی چنین روحانی و لطیف و تحت تأثیر تابش چنین انرژی‌های مثبت کیهانی بدیهی است چنین آثار شعری نغز و زیبا می‌آفریند.

در سال ۱۳۷۱ حادثه‌ای ناگوارتر زندگی او را با سختی بیشتری مواجه کرد و آن بیماری ناگهانی همسرش بود که منجر به عدم تحرک وی گشت. غم و اندوه این حادثه که همسرش را از تحرک و شادابی دور کرد، عاملی دیگر در تحریک انگیزه‌های سرایش اشعار عاشقانه و عارفانه در وی شد. بطوری که تاکنون پنج دفتر از اشعار خود را که شامل غزلیات، مثنوی، قصائد، رباعیات و دوبیتی می‌باشد آماده چاپ و انتشار نموده است.

مجموعه حاضر، «سخن عشق» دومین دیوان اشعار ایشان است که توسط استاد عباس دهقانیان با دقت و وسواسی فراوان انتخاب و تصحیح و آماده چاپ گردیده است. ضمن تبریک به مناسبت چاپ دومین مجموعه از اشعار زیبای ایشان، از درگاه خداوند سلامتی و بهروزی و موفقیت روزافزون این شاعر ارجمند را خواستاریم.

انجمن شعر و ادب «یادمان نطنز»

رضا گلیدی - ۱۳۸۸

مقدمه

شعر، کمال شعور است و شاعر، به کمال رسیده‌ایست که آنچه می‌سراید انعکاسی از باورهای اعتقادی، دینی، ملی، میهنی و همچنین عواطف و احساسات عاشقانه و عارفانه اوست. آشنایی هر چه بیشتر شاعر با صنایع ادبی و آثار مشاهیر فرهنگ و ادب و بخصوص آثار منظوم شاعران بزرگ، قوای ادراک و تخیل او را تقویت و قدرت به نظم کشیدن مفاهیم و مضامین مورد نظرش را افزایش می‌دهد. وصف طبیعت، بیان واقعیت‌ها و حقایق موجود و تفاوت بین این دو و همچنین تصویر ارزش‌های والای انسانی نیز از هنرهای بسیار ظریفی است که فقط شاعران به آن دست پیدا می‌کنند.

از آنجا که ادبیات هر ملت نشان دهنده تمدن و رشد فرهنگی و اجتماعی و تاریخی آن ملت می‌باشد بنابراین این شاعران در معرفی این ارزش‌ها وظیفه سنگینی را بر دوش می‌کشند. چرا که این مسئولیتی بس سنگین و حساس است. انتقال وقایع مهم اجتماعی، تاریخی و فرهنگی به زبان شعر بسیار گویاتر و ماندگارتر است و در این میان شاعران هستند که متقبل این تعهد عظیم می‌شوند، و فردوسی، سعدی، حافظ، نظامی گنجوی و ... نمونه‌هایی شفاف و ارزشمند از این شاعران بشمار می‌آیند.

قلب رئوف و مهربان، روح پاک و بی‌آلایش و وارسته از همه بندها و بندگیها، نگاه تیزبین و زیبا شناسانه به اضافه طبعی روان و قریحه‌ای سرشار از زیبایی و لطافت که خاص شاعران است همواره آنان را متمایز از دیگران می‌سازد.

تزکیه نفس و پالایش روح و روان از زشتی‌ها، بدیها و آلودگی‌های دنیوی و دست یابی به شأن و صفای باطن در سایه مناجات و عبادت و خشوع در پیشگاه پروردگار، درک عالم معنا و مفاهیم الهی و عرفانی و همچنین عاشقانه زیستن، نمادهای ارزشمندی است که همچون نور از روزه‌های شعر شاعران متجلی می‌شود و این همه متأثر از اقلیمی است که شاعر در آن متولد شده، رشد یافته و زندگی کرده و مراحل کمال را گذرانده است. شاید به همین دلیل

همواره نطنز با طبیعت بهشت گونه‌اش، کوچه باغهای خاطره انگیزش، شبهای دل انگیزش با آسمان پر ستاره و رویایی‌اش، کوهستانهای سر به فلک کشیده و دشت‌ها و صحراهای سبز و خرم و مردم با صفایش و عطر گلها و ریاحین و زمزمه آب در جویبارانش و نسیم پر طراوت و معطر و روح انگیز برخاسته از باغها و دامنه کھسارانش و ... همواره بستری مناسب به جهت رشد هنرمندان، نویسندگان و عارفان و شاعران بیشماری در طول تاریخ بوده است. شاعرانی چون اوجی نطنزی، ملا باقر نطنزی، حسینی برزی، ادیب نطنزی و ...

نصراله ارشد نطنزی شاعر گرانقدری که با اشعار لطیف و عاشقانه و گاه عارفانه خود که همگی حاکی از روح پالایش شده و بی آلایش و صفای باطن اوست با حضور مداوم و مؤثر خود در پهنه شعر و ادب که از شرکت منظم در جلسات انجمن شعر و ادب «یادمان نطنز» شروع و به ظهور ایشان به عنوان شاعری شیرین سخن و توانا در عرصه ادب این سرزمین منجر گشت، پس از انتشار اولین دیوان اشعار خود «کیمیای عشق» اکنون با انتشار دومین دیوان خود «سخن عشق» می‌کوشد تا جایگاه خود را به عنوان یک شاعر متعهد به اصول کلاسیک شعر متقدم و راوی ارزش‌های والای انسانی محکم‌تر نموده و تاریخ فرهنگی و ادبی سرزمین مادری‌اش نطنز را همچنان غنی و پربارتر کند.

اشعار شیرین و دلنشین و نغز این شاعر ارجمندگویای طبع روان، ذوق سرشار و قلم شیوا، مهارت و انرژی ایشان در پروردن و سرودن مضامین شعری و متون ادبی است. ضمن آرزوی موفقیت برای این شاعر محترم، در انتظار مجموعه‌های متعدد و دلنشین از سروده‌های ایشان هستیم. انشاء‌الله.

انجمن اهل قلم شهرستان نطنز

عباس دهقانیان - ۱۳۸۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
تیر عشق	۱۵	برای محمد کاظم	۲۹
زیارت عشق	۱۶	حلقه زلف	۳۰
دل دیوانه	۱۷	چشم انتظار	۳۰
غافل	۱۸	مکتب دانش	۳۱
دنیا	۱۹	تیغ دوران	۳۱
مهتاب	۱۹	بیار باده	۳۲
شب چراغ	۲۰	دل مجنون من	۳۳
مرغ عشق	۲۱	پرواز عشق	۳۴
شام غریبان	۲۲	دوران قدیم	۳۵
خبر خوش	۲۳	در مدح امام محمد باقر	۳۶
کتاب	۲۴	روز مبعث	۳۷
امشب	۲۴	ناله چنگ	۳۸
مهدی بیا	۲۵	بهار اندر بهار	۳۹
آرزو	۲۶	هلله	۳۹
آب	۳۷	معلم	۴۰
روز شادیه	۲۷	گلیوته‌های عشق	۴۰
شب قدر	۲۸	دنیای عشوه‌گر	۴۱
باده مینا	۲۹	دامن صحرا	۴۱

۶۰.....	مرغ اسیر.....	۴۲.....	خورشید خاور.....
۶۱.....	صبح امید.....	۴۳.....	مرغ دل.....
۶۲.....	راه میخانه.....	۴۴.....	لاله وحشی.....
۶۳.....	منزلگه عشق.....	۴۴.....	خواهد آمد.....
۶۴.....	مجاهدان.....	۴۵.....	نوید پیروزی.....
۶۴.....	غم دل.....	۴۶.....	شعر و شراب.....
۶۵.....	همسر و همتای حیدر.....	۴۷.....	جشن نیکوکاری.....
۶۶.....	فریاد.....	۴۷.....	آتش افروز.....
۶۷.....	ساغر و ساقی.....	۴۸.....	تشنه.....
۶۸.....	خطا.....	۴۸.....	خفته و بیدار.....
۶۹.....	مرا در کلبه‌ام آواز دادند.....	۴۹.....	آسمان کعبه.....
۶۹.....	سوز و گداز.....	۵۰.....	سرابان.....
۷۰.....	گل در گلستان.....	۵۱.....	آفتاب عید.....
۷۱.....	غزل‌سرای بهاران.....	۵۱.....	فریاد.....
۷۱.....	ماه روزه.....	۵۲.....	خنده گل.....
۷۲.....	گیاهان.....	۵۲.....	قاصد.....
۷۳.....	غنچه‌های باغ.....	۵۳.....	باغ زندگی.....
۷۳.....	صبح زندگی.....	۵۴.....	غبار.....
۷۴.....	هوس باده.....	۵۴.....	آینه دل.....
۷۵.....	پرستوی مهاجر.....	۵۵.....	امید وصال.....
۷۶.....	نرگس شیراز.....	۵۶.....	خروس سحری.....
۷۷.....	پای بند عشق.....	۵۶.....	چون بهار آمد.....
۷۷.....	بیدادگران.....	۵۷.....	شهر و کاشانه ما.....
۷۸.....	نیمه شعبان.....	۵۸.....	گرفتار عشق.....
۷۸.....	مرغ سحر.....	۵۹.....	چون زلیخا.....
۷۹.....	پیر میخانه.....	۵۹.....	شمس و قمر.....

۱۰۴.....بیقرار	۸۰.....آهنگ بهاران
۱۰۵.....کبوتر آزاد	۸۱.....راز نهان
۱۰۶.....فریاد عشق	۸۲.....چهره گل
۱۰۶.....وشوشاد	۸۳.....هجرات
۱۰۷.....بیار باده	۸۴.....محمد (ص)
۱۰۸.....صحرای غم	۸۵.....زلف پریشان
۱۰۹.....شراب ناب	۸۵.....دانه گندم
۱۱۰.....برگریزان	۸۶.....بهار
۱۱۱.....اشک شوق	۸۷.....جشن عاطفه ها
۱۱۲.....خریدار غم	۸۸.....مژده بهار
۱۱۳.....زنده دلان	۸۹.....یوسف کنعان
۱۱۴.....خنده مرغ سحر	۹۰.....کوی عشق
۱۱۴.....نسیم سحر	۹۱.....نور خدا
۱۱۵.....گنبد باز	۹۱.....روز قدس
۱۱۵.....کشاورز	۹۲.....در غم برادر
۱۱۶.....شبرو	۹۳.....بهار عاشقان
۱۱۷.....درگاه دوست	۹۴.....دل دیوانه
۱۱۸.....پیر میخانه	۹۵.....مقدم نوروز
۱۱۹.....آوای سروش	۹۶.....موج
۱۲۰.....حلقه بگوش	۹۷.....شب فراق
۱۲۱.....درد فراق	۹۸.....پنجشنبه بازار
۱۲۲.....کوی خرابات	۹۹.....ماه تابان
۱۲۳.....جوش دل	۱۰۰.....حضرت مهدی
۱۲۳.....شب خیز	۱۰۱.....امیر روزگار
۱۲۴.....همسفر آب	۱۰۲.....عشوۀ باغ
۱۲۵.....سروش	۱۰۳.....مرغ طوفان

۱۴۶..... دولت وصل	۱۲۶..... پریچهره
۱۴۷..... خم وحدت	۱۲۷..... شمع
۱۴۷..... گرفتار	۱۲۷..... پیمان و سنگ
۱۴۸..... عاشق سرگشته	۱۲۸..... گلزار عشق
۱۴۹..... مرغ چمن	۱۲۸..... گل خندان
۱۴۹..... آزادگان	۱۲۹..... باغ تمنا
۱۵۰..... ماه پنهان	۱۲۹..... غنچه دهان
۱۵۱..... بهار قرآن	۱۳۰..... تیر بلا
۱۵۱..... ای آشنای عشق	۱۳۰..... شباب زندگی
۱۵۲..... ناله امام	۱۳۱..... خاطرات
۱۵۳..... سلام بر وطن	۱۳۱..... دختر تاک
۱۵۴..... جلوه گر بهار	۱۳۲..... یا فاطمه زهرا
۱۵۵..... اندیشه	۱۳۳..... شب و تنهایی
۱۵۶..... راز پنهان	۱۳۴..... گنج بازو
۱۵۶..... سوز دل	۱۳۵..... بسر عشق تو دارم
۱۵۷..... یا علی جان	۱۳۶..... غنچه پرپر
۱۵۸..... رسم ادب	۱۳۷..... مهدی
۱۵۸..... چشم شهلا	۱۳۷..... پای دیوار بقیع
۱۵۹..... چشم براه	۱۳۸..... آتش عشق
۱۶۰..... رهبر بیدار دل	۱۳۹..... قسم
۱۶۱..... شراب الست	۱۴۰..... ساقی کوثر
۱۶۱..... قامت رعنا	۱۴۱..... شراب عشق
۱۶۲..... باد خزان	۱۴۲..... دل شوریده
۱۶۳..... پنجشنبه بازار	۱۴۳..... تیر مژگان
۱۶۴..... میلاد حسین (ع)	۱۴۴..... حدیث عاشقی
۱۶۵..... حضرت قاسم	۱۴۵..... دام بلا

انتظار بهمن.....	۱۸۹	شور مستی.....	۱۶۶
باده عشق.....	۱۸۹	یا قوت.....	۱۶۷
نقش تو.....	۱۹۰	نور خدایی.....	۱۶۷
تهی دست.....	۱۹۱	مرغ دریایی.....	۱۶۸
غنچه های باغ.....	۱۹۲	فصل کامرانی.....	۱۶۹
پند عارف.....	۱۹۳	پیام سروش.....	۱۶۹
نور و آینه.....	۱۹۴	دلجویی.....	۱۷۰
میلاد معصومه.....	۱۹۵	غم جهان.....	۱۷۱
پاسدار حرم.....	۱۹۶	روز پرستار.....	۱۷۲
شرمسار.....	۱۹۷	ساقی و سقا.....	۱۷۳
خانه دل.....	۱۹۸	حبیب خدا.....	۱۷۴
گوهر جاوید.....	۱۹۹	شراب کوثر.....	۱۷۴
آئین علی.....	۲۰۰	ذوران غم.....	۱۷۵
ماه بهمن.....	۲۰۱	ساقی.....	۱۷۶
مرگ مادر.....	۲۰۲	باغ دل.....	۱۷۷
مرغ شب.....	۲۰۲	باغ زندگی.....	۱۷۸
ایام سال.....	۲۰۳	علی (ع).....	۱۷۹
گذر عمر.....	۲۰۴	شهر علم.....	۱۸۰
کوی عارفان.....	۲۰۵	کوی می فروش.....	۱۸۱
نشان مؤمن.....	۲۰۶	امام موسی کاظم.....	۱۸۲
خاموشی.....	۲۰۷	شیر خدا.....	۱۸۳
مژده آسمانی.....	۲۰۸	مشگل گشا.....	۱۸۴
حب دنیا.....	۲۰۹	مناجات علی.....	۱۸۵
گریه شمع.....	۲۱۰	بذر محبت.....	۱۸۶
پائیز.....	۲۱۱	شده پاییز.....	۱۸۷
همای رحمت.....	۲۱۲	بهار خزان شده.....	۱۸۸

۲۲۹.....	قلب شکسته	۲۱۳.....	راز و نیاز
۲۳۰.....	خاکستر نشین	۲۱۴.....	باغ دل
۲۳۱.....	سرزمین آرزو	۲۱۵.....	مادر
۲۳۲.....	شب عشاق	۲۱۶.....	راه حق
۲۳۳.....	امام راستین	۲۱۷.....	نطنز
۲۳۴.....	شیر خدا	۲۱۸.....	گنج نهان
۲۳۵.....	کوی ولایت	۲۱۹.....	کوه گنبد باز
۲۳۶.....	مناجات	۲۲۰.....	مرغ دریا
۲۳۷.....	خاک اولیاء	۲۲۱.....	اشک شوق
۲۳۸.....	پند پیر	۲۲۲.....	سخنگوی باغ
۲۳۹.....	سوز ساز	۲۲۳.....	جمع مستان
۲۴۰.....	سفر به کرمان	۲۲۴.....	مناجات
۲۴۱.....	خانه دل	۲۲۵.....	موسی کاظم
۲۴۱.....	افتخار بقیع	۲۲۶.....	شب قدر
۲۴۲.....	همای بخت	۲۲۶.....	دام بلا
۲۴۲.....	دو بیتی ها	۲۲۷.....	چاه غم
		۲۲۸.....	نور هدایت